



Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile



fundația pentru
parteneriat



Centrul de
Resurse pentru
Comunitățile
de Romi



ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY

Incluziune și inovație în domeniul social

București, 19 iunie 2013

- Raport de eveniment -

Raportul de față este un rezumat al prezentărilor și discuțiilor purtate pe parcursul sesiunii tematice, precum și al concluziilor ce au rezultat în urma exercițiilor desfășurate în cadrul atelierului de lucru.

Introducere

Sesiunea tematică **Incluziune socială și inovație în furnizarea de servicii sociale** a fost organizată de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile în București, în cadrul Programului de Finanțare Fondul ONG în România.

Programul contribuie la obiectivele generale ale granturilor SEE și Norvegiene, de a reduce disparitățile economice și sociale în Spațiul Economic European și de a întări relațiile bilaterale între România și statele donatoare Islanda, Liechtenstein și Norvegia.

Mai mult de 12 milioane de Euro vor fi disponibili în cadrul acestui program pentru dezvoltarea de proiecte în beneficiul persoanelor vulnerabile.

Inovarea în domeniul social reprezintă o provocare constantă atât pentru furnizorii publici de servicii în domeniu, cât și pentru cei privați, care sunt preocupați de prevenirea excluderii sociale a grupurilor vulnerabile din România. Pe lângă serviciile actuale, sunt necesare noi abordări care să crească impactul intervențiilor care adresează nevoi sociale. Sesiunea tematică din 19 iunie 2013 s-a concentrat pe identificarea de posibile intervenții care să răspundă nevoilor sociale ale comunităților din mediul rural și urban în dinamica acestora. La sesiunea tematică au participat experți în domeniul social și organizații nonguvernamentale care implementează proiecte în beneficiul grupurilor vulnerabile.

În prima parte a sesiunii tematice, experți din medii și domenii relevante au avut scurte prezentări menite să creeze o perspectivă mai largă a intervențiilor în domeniul social, la nivelul preocupărilor Uniunii Europene și la nivelul preocupărilor Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice – care rămâne principala instituție cu activitate și responsabilități relevante pentru tema abordată. În completare au fost prezentate aspecte practice privind în mod special implicarea ONG-urilor în procesul de elaborare a politicilor (publice) și aspecte particulare intervențiilor în comunitățile de romi. Un reprezentant al organizației norvegiene Kirkens Sosialtjeneste a prezentat detalii despre sursele de finanțare și serviciile oferite de aceasta.

Secțiunea 1 – Direcții în abordarea problemelor sociale – perspective naționale și europene

1. Pachetul de Investiții în Domeniul Incluziunii Sociale al Comisiei U.E. - Cătălin Ghinăraru, cercetator, Expert Team Europe

Prezentarea sa a făcut referire la centrarea serviciilor pe necesitățile specifice ale indivizilor, mai mult decât pe nevoile unor “grupuri țintă”. Acesta a subliniat nevoia de:

- **Investiție timpurie spre a permite formarea ori acumularea dezavantajelor**
 - Politici în domeniul copilului incluzând educația timpurie
 - Reducerea fenomenului de părăsire timpurie a educației școlare/inițiale
 - Implementarea unor scheme de garanție pentru tineri
- **Investiție de-a lungul întregii vieți spre a permite adaptarea la schimbarea permanentă**
 - Reconcilierea vieții profesionale cu viața de familie
 - Învățarea pe parcursul întregii vieți
 - Îmbătrânirea activă
 - Servicii de îngrijire pe termen lung

Pornind de la realitatea, potrivit căreia copiii sunt mai expuși decât restul populației la sărăcie și excluziune socială (27.1% față de 24.2%), se consideră că intervenția timpurie poate preveni agravarea dezavantajelor aduse de acest fapt:

- Eliminarea oricăror forme de segregare și a recursului neadecvat la formele speciale de educație
- Educație și servicii timpurii de îngrijire a copilului
- Educație preșcolară și servicii de îngrijire a copilului
- Sănătate, nutriție și servicii sociale
- Sprijin de venit adecvat prin intermediul unor ajutoare/beneficii eficiente direcționate către familie și copii
- Sprijinirea accesului părinților la piața muncii
- Sprijinirea accesului părinților la forme de ocupare plătite/aducătoare de venit monetar (bănesc)
- Adaptarea serviciilor de îngrijire a copiilor la formele tot mai diverse de program de lucru

2. Iulian Aldea, Consilier Secretar de Stat, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice a subliniat rolul instituției și angajamentul pentru a promova politici și măsuri adecvate și eficiente în sprijinul persoanelor vulnerabile.

3. Provocări și posibile mijloace de intervenție în comunitățile de romi, Radu Lăcătuș, Centrul de Resurse pentru Comunitățile de romi (CRCR), despre problemele romilor în

comunitățile în care aceștia trăiesc. Radu Lăcătuș a propus un model de intervenție din partea diferiților actori din comunitate, după cum urmează:

Persoane din comunitate

- Au cel mai important rol: pot iniția acțiuni comunitare în conformitate cu nevoile pe care le resimt, implicându-se în identificarea problemelor, găsirea de soluții și punerea în practică a acestora.
- Implicarea persoanelor din comunitate în acțiuni comune pot crește încrederea în forțele proprii și implicit expertiza acestora de a rezolva problemele comunitare.
- Femeile române au un mare potențial de implicare și de rezolvare a multor probleme din comunitate.

Autorități publice locale

- Prin parteneriatul cu autoritățile publice locale se pot rezolva probleme grave ale comunității: infrastructura (drumuri, rețea de apă, canalizare, electricitate, etc), locuințe sociale, desegregarea spațială/rezidențială.
- Multe inițiative promovate de autoritățile publice locale au putut fi propuse ca și exemple de bună practică în lucrul cu comunitățile de romi.
- Acestea pot contribui cu resurse umane, materiale și financiare pentru rezolvarea unor probleme comunitare.

Organizațiile neguvernamentale

- Reprezintă cel mai bine interesele localității, putând să fie “portavocea” localnicilor, având și expertiza specifică de negociere publică.
- Sunt imparțiale dpdv politic și pot construi parteneriate viabile cu APL pot să implice persoane din întreaga comunitate.
- Pot mobiliza resurse la nivel local.

Instituțiile publice de la nivel local, județean, central

- Implicarea instituțiilor publice de la nivel local și central în diferite acțiuni parteneriale, pot să aducă un plus valoare la diferitele acțiuni locale prin expertiza tehnică, experiența de implementare și contribuție financiară.
- În diferite situații “conflictuale” pot să fie mediatori între actorii sociali locali.
- Se pot “prelua” problemele și propunerile din comunitate și să fie incluse în strategiile județene în diferite domenii: mediu, ocupare, infrastructură, sănătate, campanii media, etc.

3. Provocările sistemului de asistență socială din România - Diana Chiriacescu, Expert independent în servicii sociale - despre provocările sistemului de asistență socială în România și în mod specific legea cadru versus realitatea din teritoriu.

Diana Chiriacescu a vizat provocările și dificultățile reformei în domeniul asistenței sociale, propunând direcții de acțiune posibile pentru organizațiile neguvernamentale:

- Parteneriat și dialog social cât mai activ la nivel local

- Spectru lărgit de servicii sociale, pentru grupuri de beneficiari ale căror nevoi sunt încă neacoperite
- Intervenții cu caracter integrat în mediul rural și zonele izolate, inter-sectorialitate, pilotare de servicii integrate
- Dezvoltare comunitară, durabilă. Implicare activă a beneficiarilor în planificarea măsurilor de asistență socială. Planuri locale de acțiune.
- Incluziune și access egal pentru toți. Design universal

4. There are always possibilities! - Helmuth M. Liessem, Secretar General, Church Social Service, reprezentant al Kirkens Sosialtjeneste - despre modul în care sunt adresate nevoile sociale prin servicii integrate în Norvegia.

Temele de interes pentru participant, prezentate de **Helmuth M. Liessem**, au fost legate de ponderea mare din veniturile organizației, a finanțării prin contractarea de servicii de către stat și furnizarea unor servicii de tranziție (follow up) pentru prevenirea reinstituționalizării unor categorii de persoane vulnerabile precum dependenți de droguri, persoane instituționalizate pe termen lung, persoane eliberate din închisoare.

Secțiunea 2 - Atelier

Au fost discutate cinci teme, în grupuri de lucru de câte aproximativ 7 persoane. Temele au reflectat preocupările actuale ale organizațiilor participante, dificultățile pe care acestea le întâmpină și domeniile de activitate ale organizațiilor participante, așa cum au fost menționate în formularele de înscriere.

Participanții au fost instruiți să reflecteze asupra rolului organizațiilor în domeniul lor de activitate și în comunitate și asupra modului în care pot contribui la o schimbare în viitorul apropiat.

Grupul 1 - Mobilizarea resurselor din comunitate

În cadrul acestei teme, ONG-ul are un rol esențial în rezolvarea problemei

- Atenție: - conștientizarea problemei, adaptată grupului țintă
- Interes: - motivație pentru a participa; modul în care proiectul reprezintă o soluție
- Dorința: - comunicarea beneficiilor
- Acțiune: - plan clar și coerent de acțiune (implicare); motivarea constantă pentru asigurarea continuității; rezultate măsurabile făcute cunoscute; „plan B” pentru situații de urgență.

Mesaje - cheie: DE TINE DEPINDE! MERITĂ! (să te implici, să ajuți) ÎMPREUNĂ ACUM!

Grupul 2 - Finanțarea de la autoritățile publice locale și centrale

Rolul ONG-urilor:

- Identificarea problemelor/nevoilor comunității ce necesită finanțare
- Studii de cercetare, recomandări, propuneri în politicile publice
- Eficientizarea costurilor

- Creșterea rolului de facilitator/mediator
- Recomandări pentru viitor
- Crearea unor domenii prioritare de finanțare
- Autoritățile publice locale să fie mai receptive pentru a finanța proiectele propuse de ONG-uri.
- Rol educativ pentru a-i face pe cetățenii României buni contribuabili

Grupul 3 - Accesul limitat al minorităților la servicii

Rolul ONG-urilor:

- Identificarea grupurilor minoritare
- Identificarea problemelor grupului minoritar
- Prioritizarea problemelor grupului minoritar identificat
- Identificarea potențialelor resurse (resurse umane; materiale; parteneri publici/private/transnaționali) – mediere parteneriate
- Crearea unei structuri de reprezentare a grupului minoritar cu rol de reprezentare și mobilizare comunitară
- Implicarea structurii în procesul consultativ/decizional la nivelul autorităților publice locale
- Capacitarea/împuternicirea structurii create

Recomandări pentru viitor:

- Grupul minoritar are o structură de reprezentare în procesul consultativ, APL
- Introducerea problematicii pe agenda publică locală, inclusiv bugetate
- Elaborarea/propunerea unor cereri de finanțare
- Înființarea de centre de servicii (integrate), care să deservească grupurile minoritare
- Externalizarea serviciilor integrate către ONG-uri cu expertiză și servicii sociale acreditate (implementare, monitorizare, evaluare)
- Facilitarea accesului la serviciile publice ale grupului minoritar

Grupul 4 - Integrare pe piața muncii

Rolul ONG-urilor:

- Integrarea prin consiliere și integrare socio-profesională -> câștigarea abilităților ce pot fi transferabile pe piața muncii
- Relaționarea cu autoritățile -> crearea unui plan de acțiune comun pentru grupuri dezavantajate
- Identificarea și prezentarea bunelor practici
- Oferirea de servicii integrate complete: informare+evaluare vocațională+consiliere+mediere+follow-up
- Cursuri antreprenoriale+TIC - formare profesională
- Depășirea a paradigmei de „victimă”
- Oferirea unui serviciu personalizat și umanizat către grupul țintă
- Transfer de bune practici la nivel european

Recomandări pentru viitor:

- Scalarea serviciilor oferite; crearea unui set de reguli/norme (ex: "franciza" diseminare)
- Integrarea a cât mai multor componente de dezvoltare prin parteneriate
- Acoperirea segmentului de orientare vocațională (și evaluare)
- Lărgirea posibilităților de integrare pe piața muncii – exprimarea condiției actuale în mod sincer vs. ascunderea condiției
- O mediere mai bună între potențiali angajatori și angajați
- Efortul nostru va putea sensibiliza și informa diverși stakeholder-i: autorități, patronate, alte ONG-uri
- Scăderea numărului șomerilor permanenți „colecționari” de diplome

Grupul 5 - Sustenabilitatea serviciilor

Rolul ONG-urilor:

- Avantaje competitive: cost- eficiență, dedicare/voluntariat, servicii de calitate centrate pe beneficiar, diversitatea/diversificarea serviciilor

Recomandări pentru viitor:

- Înființarea de entități de economie socială
- Parteneriate: între ONG-uri și autorități publice locale
- Consorții: mediul academic, corporații, etc.
- Donații, sponsorizări, 2%

Participanții au prezentat exemple concrete, din viața organizațiilor lor și a comunităților în care își desfășoară activitatea.